

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 9.

Politika a városházán.

(—a.) Nem vagyunk barátai annak, hogy politikai ügyeket vigyenek a városházára. Akárhogy is nyilatkozzék meg ilyen kérdésekben a város képviselőtestülete, nem lesz abból haszna a városi ügyeknek. Ellenben ott marad a lelkek mélyén az a szenvedély, amelyet az felidéz és sokáig megbénítja a városi ügyek higgadt tárgyalását.

Meg kell azonban vallanunk, hogy az a politikai kérdés, amely tegnap került a városi közgyűlés elé, ezuttal teljesen oda való volt. Mert ebben a kérdésben, amely most uralja a magyar politikai világot meg kell nyilatkoznia a nemzet minden intézményének, különösen pedig a törvényhatóságoknak, amelyeket a házszabály megsértésének következményei első sorban fognak érinteni.

Többször kifejtettük már e helyen, hogy a házszabály kérdésének a lényege tulajdonképpen abban rejlik, hogy érvényes-e a lex-Dániel és érvényesek lesznek-e az annak alapján hozandó törvények.

Tisza István gróf nem hiába követte el a november 18-iki erőszakosságot. Ő nem áll meg itt, hanem tovább fog ezen az uton haladni. Az első jogsértést csakhamar fogja követni a második és harmadik.

A szövetkezett ellenzék azonban éppen oly erősen áll a maga álláspontján, a Deák Ferencz-féle jogfolytonosság alapján, mint Tisza a magáén. Ebből pedig okvetlenül az fog következni, hogy az ellenzék kirekesztik vagy maga kivonul a parlamentből, a törvényhozás pedig a csonka parlamentre vagyis a Lloyd-klubba marad.

Ekkor hárul azután a kötelesség a törvényhatóságokra, hogy mint a múltban megvédjék ősi alkotmányunkat.

Nehogy azonban erre a szomorú sorsra jusson, e beláthatatlan következményű események elé legyen állítva országunk, a törvényhatóságoknak idejekorán fel kell emelniök szavukat az ország, a város és polgárai érdekében.

Ez a kérdés tehát igenis oda tartozik ma a törvényhatóságok elé. Csak az a sajnos, hogy nálunk még most is párt-szemüvegen át nézik az eseményeket s párt-szemüvegen dominál itt is. Nem ér itt semmit a legszebb argumentálás sem. Ott ahol politikát látnak abban, hogy Apponyi elmegy-e a színházba s ahol dr. Molnár Imrét nem jelölik a városatyaságra, mert kimondja, hogy a nov. 18-iki eseményben alkotmány-sértés van, ott a párt-szemüvegen néznek mindent.

Az ellenzék vezérszónoka dr. *Hoványi Gyula* alapos jogi tudásra valló, igazán nagyszabású és frappáns hatású beszédében halomra döntötte a szabadelvűpárti

bizalmi indítvány silány indokolását. Mikor kimutatta azt, hogy a november 18-iki esemény a jog kiáltó megsértése volt, — maga a szabadelvűpárt is elismerte s hajlandó lett volna törülni indokolásának ezt a részét.

Éppen olyan ellenállhatatlan logikával mutatta ki azt is, hogy nem forog fenn olyan végszükség, ami az erőszakos jogsértést menthetné vagy igazolná.

Beszédének ereje olyan elementáris erővel hatott, hogy az indítványt benyújtó szabadelvűpárt meg sem próbálta ellensúlyozni azt.

Nem is volt szüksége rá a numerikus többsége megvolt s ez a fő. Az erkölcsi diadal hadd legyen az igazságé, csak meglehessen telegrafálni a kormányelnöknek a megszavazott bizalmat.

A közgyűlésnek a kormány üdvözlésére vonatkozó részéről a következő tudósítást adjuk:

Bordé Ferencz főjegyző folytonos zajban gyorsan felolvasta *Hlatky* Endre és 71 társának indítványát, amelyben bizalmat szavaz a kormánynak, kitartást és sikert kíván neki. A tanács javaslata a következő:

Indítványozzuk, hogy a t. törvényhatósági bizottság határozatilag mondja ki, miszerint:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a honfui aggodalommal szemlélte a közelmúltban a nemzetgyűlésen lefolyt eseményeket és szomorú szívvel látta, hogy az ellenzék obstrukciója életterében támadta meg a par-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szeplőtelen fogantatás dogmájának megvilágítása.

Irta: dr. Karsch Lollion.

A régi Görögország egyik kiváló szónoka egyszer beszédet intézett a néphez egy a hazát érdeklő igen fontos ügyben, amely őt azonban kevés figyelemben részesítette. Miután a tárgy fontosságára hallgatóit hiába figyelmeztette, hirtelen fordulattal áttért a következő történet előadására:

Egy valaki Athenből falura készült menni. Erre a célra ösvért bérelt, mivel gyalogolni nem akart. Dél tájban, mikor a hőség elviselhetetlen kezdett lenni, leszált barmáról, hogy ennek árnyékában egy keveset hűsöljön. Ezt azt ösvér tulajdonosa ellenezte, modván: hogy ő csak az ösvért adta bérbé, az ő árnyéka nélkül; tehát az árnyék élvezete jog szerint őt (a tulajdonost) illeti meg. Nem áll! felelte a bérlő; mert azzal, hogy az ösvérért a bérszöveget megfizettem, jogot szereztem az állatnak nemcsak használatára, hanem árnyékának

élvezetére is. Ebből perpatvar támadt, sőt verekedésre került a dolog úgy, hogy utóvégre is bíróságnak kellett ebben az ügyben döntenie. — Ezeket mondván, oly mozdulatot tett a szónok, mintha helyéről távozni akarna. «Folytasd, folytasd!» Kiáltá a nép zajongva. — «Tudni kívánjuk a pör kimenetelét.» — Micsoda? viszonozza a szónok ünnepélyes komolysággal — az ösvér árnyékáról kívánjátok hogy beszéljek és nem a haza jólétéről? Hát nem esztelen-ség ez? . . .

Mélyen tisztelt közönség! Volt idő, mikor a keresztény magyar társadalom szintén hasonló hibában szenvedett. T. i. minden haszontalanság érdekelte, csak éppen az nem, ami legfontosabb, a legszükségesebb. Kivántak hallani, tudni, beszélni, olvasni mindenről, a mi a kíváncsiság pillanatnyi kielégítésére szolgál, csak Istenről, vallásról, az örökélet hazájáról nem. Ez az idő azonban — hála Istennek — elmúlt vagy mulófélben van. Kezd a világ érdeklődni magasabb dolgok iránt is, amiről az ország-szerző szaporodó Kath. lyceumok sikerei tesznek bizonyosságot. Ami különösen a nagyváradi kath. társadalmat illeti, melynek egyik fokusa a *Kath. Kör*, hogy az nem áll mögötte társai ideális

törekvéseinek, a *Kath. Kör* által rendezett ezen ünnep igazolja, melyen — amint megilletődve látom — megjelent a kath. társadalom színe-java, hogy kifejezést adjon a legideálisabb — mert szeplőtelen — nő iránt érzett hódolatának és meghallgassa elnéző jóindulattal azokat, akik tőlük telhető képességgel dicsőítésére vállalkoztak ugyanazon szeplőtelen Anyának, kit az angyali karok és a szentek seregei áldva áldanak, dicsőítenek, magasztalnak.

Mint a világrendszerben az egyes égi testek: akként a keresztényvallás rendszerében is egyes igazságok — dogmák — a legszorosabb viszonyban, kapcsolatban vannak egymással. Azért valamely hit igazságot ha világosan megérteni akarnók a vele kapcsolatban levő igazságokat figyelmen kívül hagyni nem szabad. Ezen szabályt követem én is, mikor a *szeplőtelen fogantatás*-sal szorosán összetüggő *bűnbetétel* és *megváltással* kezdem meg előadásomat.

Miután Isten a világot megteremtette, névszerint a földet élő lények számára alkalmas lakóhelyül berendezte; miután azt különféle állatokkal benépesítette volna: mintegy tanakodik magában, oly ember szokása szerint,

Csak új évig!

1 pár	női	finom	lissé	vagy	boxbőr	czugos	czipő	frt.	3.50
1	>	>	>	>	>	>	>	>	3.80
1	>	férfi	>	>	>	>	>	>	3.75
1	>	>	>	>	>	>	>	>	4.—

Szenzáció!

ezenkívül mindenféle **bőr** és **posztó** **czipők**, nők, férfiak és gyermekek részére, valamint **csizmák** hasonló olcsó árban

Tartós! csakis **Leitner Lázár** üzletében kaphatók. **Olcsó!**

lamentárizmust és ezzel végveszélybe sodorta évezredek alkotmányunkat. Az obstrukció alkotmány romboló hatását, működését lehetlenné kellett tenni. A magyar kormány a parlamentárizmus, az alkotmány érdekében viv nehéz harcot, tehát kötelessége minden hazafinak a pártállásra való tekintet nélkül, hogy ebben a küzdelemben minden erejéből támogassa. Törvényhatóságunk sem zárkozhatik el a kötelesség teljesítése elől, mert ilyen nehéz időkben bűn volna közönnyel vagy némán szemlélni a történetet s tétlenül bevárni a jövőendő eseményeket, kifejezést kell adni meggyőződésünknek, ennél fogva:

Örömmel látta Nagyvárad város közönsége, midőn a magyar kormány hazafias ténykedése elhárítja felőlünk a veszedelmeket, s ehhez a bátor nemzetmentő tényéhez sikert, további kitartást kíván s bizalmáról biztosítja.

Sulyok István szólott először az indítványhoz. Természetesnek találja, hogy a tetemre hívás napjaiban ez az indítvány ide került. A nemzet nyilatkozik a november 18-iki történetek felett. Keresi az indokokat, amelyek a kérdést megvilágítják. A parlamentben voltak sajnálatos jelenetek, de az ellentétek elsimultak. Az ellenzék készséggel ajánlotta fel működését a nagy alkotásokhoz. A közigazgatási és jogügyi állapotok kötelességükre tették, hogy a haza érdekében hagyják el a pártoskodást. A kormányelnök a kormányra lépésnél nagy alkotásokat helyezett kilátásba s e helyett a legfőbb részt érintette, ahoz nyult amire féltékenyem kell lenni. (Abczug.) Fejtegeti, hogy erre nem volt szükség. Ha a kisebbség akadályozta tárgyalást, akkor új választással kellett volna a nemzetre apellálni. (Zaj.)

Dr. Hoványi Géza: Szokoly itt is megakarja honosítani a parlamenti szokást.

Sulyok István: Azt tették, hogy az ellenzék működése lehetlenné válik. A házelnöke hogy nem látta a házszabályok fogvatkozásait. (Zaj.) A jövőre nagy veszélyeket rejt magában a kormány eljárása. Tisza cselekedetét Herosztratesinek tartja. Elismeri a kormányelnök intencióinak helyességét, (Taps jobbról) de az eszköz nem volt megfelelő. Ezért nem érti azt a dichymuszt, amit zengenek érte. Kéri, hogy térjenek napirendre az indítvány felett. (Éljenzés, taps.)

Dr. Hoványi Gyula beszéde.

Ezután dr. Hoványi Gyula szólott a tárgyhöz, nagy tudással és alaposan. Körülbelül a következőket mondotta:

Mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság!

Hlatky Endre törv. bizottsági tag ur és társai indítványa, — ha nem tévedek — a következő két tételbe foglalható össze.

Először: Hogyha formai módosításokkal küzd a kormány az obstrukció ellen, ezzel megteremti a parlamenti békés munka feltételeit. A kormány a végszükség nyomása alatt követte el a november 18-iki tény. Igen csudálkozom, hogy formakérdésnek tartja a házszabálymódosítást, pedig az kétségtelenül jogsértés.

Hivatkozhatom Apponyi Albert grófra a szövetkezett ellenzék vezérére, ki huzamosabb ideig ült a házelnöki székben. Hivatkozhatom a szövetkezett ellenzék parlamenti vezéreire és összes tagjaira, kik szintén jogsértést látnak a kormány tetteiben. Ha azonban az indítványozók Apponyit és társait nem fogadják el, elfogadják azt hiszem azokat, akik nem ellenzéki szemüvegen nézik a kérdést. Hivatkozom Széll Kálmánra, a szabadelvűpárt volt vezérére, aki a november 18-iki tényért tette le mandátumát, Andrássy Gyula grófra, ő Felsége volt személye körüli miniszterére, Wlassics Gyulára, Darányi Ignác volt miniszterre s ha ezeket sem fogadják el, azért mert már a kabinetnek nem tagjai, akkor hivatkozom Perczel Dezső házelnökre aki bonyhádi levelében beismerte, hogy a házszabályokat alakilag megsértette. És utóljára, de nem utolsónak hivatkozom magára Tisza István grófra, aki november 20-ikán a Vigadóban beismerte, hogy formásértés történt, de csak egyszer, egyetlen egyszer.

Én nem értem, hogy miért akarnak az indítványozó urak a november 18-ikán történt sajnálatos események után Tisza Istvánabbak lenni Tisza Istvánnál.

Az indítvány második lényeges része az, hogy a végszükség esete forgott fenn és ennek nyomása alatt követte el a kormány a jogszegést. Ambár sem történelmünk, sem az alkotmányunk az állami végszükségjogot nem ismeri, mégis a végszükségjog úgy a politika

történetében, mint a politikai tudomány kiváló műveiben már Krisztus előtt 501 visszavezethető. Krisztus előtt 501-ben Róma létesített végszükségben állami diktatori állást, de csak hat óra.

A politikai tudomány csak az államfőt koncedálja, az államtanács vagy miniszterium közreműködésével a végszükségjog végrehajtására, de csak is akkor, ha oly közvetlen a veszedelem, hogy tartani lehet attól, hogy az az egész politikai nemzetet elpusztítja.

Na hát már a legerősebb fantázia sem állíthatja a medalionbéke után, a midőn a parlament magas láza a hőmérséklet legalacsonyabb fokára szállott le, hogy fontos törvényjavaslat volt a házszabálymódosítás, hogy akkor a magyar nemzetet oly veszély fenyegette, hogy az bukásunkkal járt volna. És még október 4-én a derült égből mennykő gyanánt csapott le a miniszterelnök ugrai levele, melyet aztán betétezt a november 18-iki alkotmányértés. A házszabályokat 1848. IV. 15. törvénycikk az alkotmány biztosítékainak nevezi. A házszabályok a köz- és szólásszabadságot biztosítják.

Baj már az is, ha a perifencián történik jogsértés. Például, ha virilisjogot adnak olyanoknak, a kit az törvények szerint meg nem illet. De micsoda ez ahhoz, ha a jogszegés a törvényhozásban történik. Mennyivel nagyobb dolog az ha a szívből vágunk ki egy darab hust, mintha a végtagokból.

A végszükség egyáltalán nem forgott fenn. Azt pedig nem lehet mentségül felhozni, hogy a cél szentesíti az eszközt. Az örök erkölcs törvénye szerint nemes célért legfeljebb közönbös eszközökkel lehet harcolni, de jogtalanul soha. A cél szentesíti az eszközt elvet nem magyar ember találta ki, hanem olasz, Machavelli. Machavelli jelszavát a német vas-kancellár, Bismark követte, de a magyar nemzet jogérzete az ilyen elvekkkel sohasem tudott megbarátkozni.

Én nem tudom, hogy Tisza István grófot mily motívum vezette a nov. 18-iki tény elkövetésére. Bevallom a törvényhatóság színe előtt, hogy mikor Tiszát kinevezték miniszterelnöknek, aggodalommal néztem a nemzet jövője elé, mert még képviselő korában egy nagyobb budapesti ujságban azt írta, hogy mindegy az, hogy ha a többség a törvényjavaslatokat a Lloyd-klubban vagy az ország

aki egész fontos dologra határozza el magát: vajjon alkotna e még valamit azonfelül, amit már teremtett, és ha igen: milyen legyen ez az új teremtmény.

Hogy mire határozta el magát, megtudjuk a *Teremtés könyve* következő nyilatkozatából: »Alkossunk embert ami képünkre és hasonlatosságunkra, ki uralkodjék a tenger halain, az égi vadakon az egész földön. (1.26) Kettő világlík ki ebből az ünnepélyes isteni nyilatkozatból: egyik az, hogy valamely újabb teremtmény újabb alkotására van elhatározva: »Alkossunk!»

Másik az, hogy ez a lény az eddig létrehozott földi alkotásokhoz képest határtalanul magasabb alkotás lesz; egy valaki, ki bár testre nézve a föld már meglevő lényeiével lesz kapcsolatban, lélekre nézve azonban oly tulajdonságokkal fog birni, melyek, bár korlátolt mértékben, Isten tökéletességére emlékeztetnek.

Természetinél fogva eszes, szabadsággal felruházott lény lesz, azaz *Isten képmása*, A kegyelemnél fogva *Isten hasonlatossága*; vagyis mintegy visszfénye Isten szentségének, jóságának, bölcsességének, egyszóval az ő *erkölcsi tökéletességeinek*.

Az isteni elhatározást tett követte, szándékát Isten valósította: »Teremté Isten az embert az ő képére; Isten képére teremté őt.« (1. 1. 27.) És ennek az ember nevet viselő teremtménynek birtokába bocsátotta Isten a növényeket, állatokat, hogy uralkodjék rajtuk.

Befejezván Isten a teremtést, oly művészként, aki még egyszer és utóljára személyre veszi alkotását, ha vajjon nem talál-e benne kivetni, vagy javítani valót, végig néz a teremtmények során; vizsgálja különösen a földi te-

remtmények koronáját, az embert, és ime meglepéssel látja, hogy »amit alkotott, mind igen jók valának.« (1. 1. 31.)

Tehát jó, igen jó volt az első ember, mikor a Teremtő kezéből kikerült volt, amint rossz nem is lehetett; hiszen Isten képe ő, Isten pedig jóságos szent Isten.

Az ember azonban a jóságnak ez állapotában nem maradt meg. A próbát, amelynek a Teremtő engedelméből a kigyó képében megjelenő sátán alávetette, nem állotta ki. Miképen volt lehetséges, hogy az ember oly könnyen ment lépre, megértjük a sátán kigyó természetéből. De hát milyen a kigyó természet? Megkísérlem pár szóval leírni.

Abban a feregben, melyet kigyónak nevezünk, rejtélyes, titokzatos, bámulatos, megfoghatatlan minden, de minden. Először is nem tudni, mi módon végzi mozdulatait. Sem lábai, sem szárnyai, mégis fut, mint az árnyék és eltűnik varázslatos módon. Elő- és tova tűnik, mint egy könnyű kékes füst, vagy mint a setétben megvillanó kard. Majd gyűrű alakot vesz föl; majd farkának legvégén felegyenesedve siklik tova. Egyszer ivalaku, máskor hullámszerű mozgást végez. A fák ágaira tekerődve kuszik, a rét füvein, vagy a víz tükörén iramlik tova.

Amilyen bizonytalan, csalfa a járása, olyan a színe is, mely a világosság iránya szerint minduntalan változik.

Még bámulatra méltóbbak egy némely szokásai: mint a gyilkos, aki, hogy fel ne ismerjék, vérfoltos ruháját leveti: ez is hasonló módon igyekszik kiletét titkolni. Hónapokon át alszik; meglátogatja a sirokat; mérget készít, melylyel áldozatainak testét jéggé der-

meszti, tüzként megemészt, vagy maga színével beszennyezi. Majd csörög mint a szarka, majd bőg mint a bika. Tekintete megbűvöli a madarakat a levegőben; a jászol alatt heverő juh tejét meglopja. Okos, hazug, irigy és gyáva. Itt irtózat tárgya az emberek közt, kik azt engesztelhetetlen gyűlölettel üldözik, ott tisztelet tárgya, kik földre borulva imádják.

Ilyen az ördög is. Megjelenése, ide-oda járása titokzatos, megfoghatatlan. Színe, alakja, hangja változatos, csalfa. Gondosan titkolja kiletét. Nyugodtan van, mintegy alszik azoknak a körében, kiket magának megnyert. Meglátogatja a lelki sirokat és jól találja magát ottan. Fulánkja mérgével megsebz, megöli, beszenyenezi a lelkeket a bűn mocskával. Áldoztat, hogy megejtse, megbűvöli, elszédíti, hazudik, cselhez folyamodik, hizelkedik és érti igen nagyon a rábeszélés mesterségét. Fenhéjazó, kevély és mégis gyáva, mert érzi rettentő nyomorúságát. Egyikben félelmet és tiszteletet kelt maga iránt; másokban undort és gyűlöletet, kik vele egy gyékényen árulni vonakodnak.

A démonnak ezt a kigyó-természetét ismervén, megértjük, hogy volt lehetséges összűleinknek oly könnyen hálójába kerülni. Persze, így ez a körülmény nem szolgál hibáink mentségére; mert hiszen éppen ezért, mivel ily módfelett ravasz kísértővel volt dolguk, annál nagyobb óvatosságot kellett volna vele szemben kifejteniök. De elmulasztván, megtörtént a bukás, létrejön az első bűn, előidéző oka az emberi nem későbbi erkölcsi elfajulásának, meleg ágya itt a földön minden erkölcsi szemeknek; az utálatos szeplő Isten képmásának ábrázatán.

házában fogadja el. Attól tartottam, hogy az ilyen elvek mellett sokszor összeütközésbe fog kerülni a magyar alkotmánynyal. De viszont megvallom, hogy rokonszenves vonást is találtam benne és ez az, hogy Tisza a protestántizmusnak hü fia és mint ilyen a többi pozitív vallásokat is védeni fogja. Hiszem, hogy elől fogjuk őt látni a sáncokon, ha az antireligionizmus és az antikatholikus irány támadólag lép föl.

Dr Gyémánt Jenő: Ez prédikáció.

Dr Hoványi Gyula: Ez nem prédikáció, de a magyar közjognak a védelme, mert az ezredéves történelem tanuskodik arról, hogy a magyar állammal össze volt forrva a kereszténység. Mert ott, ahol a királyt meg kell koronázni egyházi szertartással, ahol a király szertartásos esküt tesz a törvény megtartására s ahol a főpapok, méltóságok alapján ülnek a törvényhozás házában, ott igenis a közjog védelme, ha a vallást védelmezzük.

Nem tudom igazán, minő motivum vezette a miniszterelnököt a november 18-iki tény elkövetésére. Barátai azt mondják, hogy tisztán hazafiság, ellenzői pedig azt, hogy csak hatalomvágy. Felteszem a legkedvezőbbet, de még akkor sem változik át a czéli nemesebbé, a jogsértés csak jogsértés marad. Az az átka a jogsértő cselekedetnek, hogy ebből csak rossz sarjad. Én attól tartok, hogy ezután az első jogsértést a jogsértések egész láncolata fogja követni. Miért? Mert a magyar alkotmány szerint a törvény azaz írott jogszabály, melyet az országgyűlés a törvényes formák megtartása mellett hozott, a korona szentesített, királyi pecséttel ellátott és törvényesen kihirdettetett. Az egyes momentumok oly fontossággal bírnak, hogy csak a jóváhagyott törvények minden követeleményeinek megfélelően emelkedhetnek törvényerőre. Például: Verbőczy hármaskönyve nem törvény, mert nem lett kihirdetve. Így tehát közel áll a veszély; elkövetkezik az, hogy 1905-ben nem az érvényes házszabályok, hanem az erőszakos elnöki kijelentések alapján létrejövő határozatok a magyar alkotmány szerint törvénynek nem tekinthetők. Ambátor akadni fognak, akik 1905. január 1-én tüntetőleg fogják kifizetni egész évi adójukat.

Dési Géza: Ön is fel fogja venni a fizetését az állam pénztárából.

Hoványi Gyula: Nagyon téved Dési Géza

törvényhatósági bizottsági tag ur, ha azt gondolja, hogy én a fizetésem az adó garasából kapom. A nagyváradi királyi katolikus jogakadémia szükségletei nem szerepelnek az állami budgetben. Én a fizetésem a vallási tanulmányi alapból kapom. (Hoványi Gyula folytatva beszédét.) Mások pedig nem fogják törvényesnek tekinteni az adófizetést és így félt, hogy követni fogja a november 18-iki jogszegést, a sajtószabadság korlátozása, esetleg megszüntetése a szólásszabadság korlátozása s még a személyes szabadság megsértésére is számíthatunk. A november 18-iki tény, nem a békés munkálkodás megtartására követtetett el, hanem még sok beláthatatlan bajnak és bonyodalomnak lehet még a szülőforrása.

Az amerikai alkotmánynak egy sarkalatos tétele, integris része volna a mi alkotmányunknak s akkor az ilyen bajt könnyen ellehetne háritani. A hallhatatlan emlékü Washington az amerikai legfőbb bíróságoknak azt a jogot adta, hogy az országgyűlés a kongresszustól hozott oly törvényeket, melyek az alkotmány szellemébe, betűjébe ütköznek, sértenék a tulajdonjogot, a szerződés szentségét, akkor ezt a törvényt megsemmisíthetik és megtagadhatják közreműködésüket azoknak alkalmazásához.

A régi Rómában ha veszély fenyegette az államot, a Sybillák könyvéhez fordultak utbaigazításért. Nekünk magyaroknak most semmi ut nem áll rendelkezésünkre, rossz időket élünk, rossz csillagok járnak.

Minő faktorokban bizzunk, mi fog segíteni bajainkon? Én két faktorban bízok. Az egyik, a magyar nemzet jogszeretete, jogérzete. kilencszázados alkotmányunk történelme igazolja, hogy a magyar nemzet mindig szívesen ragaszkodott a jogfolytonosság elvéhez, eltúrta a nyomást, de jogaiából és igazaiból sohasem engedett. Mekünk sem szabad engednünk igazainkból.

A másik nagy tényező, amelyben bizom az apostoli királyi felségnek, a legalkotmányosabb magyar királynak igazságszeretete. Iustitia est fundamentum Regnorum. A jelen bajokból tehát ugyancsak két tényező, a nemzet és a korona jogszeretete fog bennünket kivezetni, amely két tényező visszhangja viszi előre édes hazánkat a haladás útján.

A törvényhatósági bizottság az előadottak-

ból következteti, hogy az indítványt nem fogadhatom el.

A szép beszéd után szavazatra bocsátotta az elnök a kérdést. Mindkét részről névszerinti szavazást kértek.

A kormány üdvözlése mellett igennel szavaztak, míg az ellenzék nemmel szavazott. A szavazás eredménye a következő:

Igennel szavaztak: Dr Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Hlatky Endre, dr Hoványi Géza, Kaczián Károly, dr Konrád Márk, Mezey Mihály, Millye Gyula, Schöpflin Agoston, dr Berkovits Ferencz, dr Grosz Menyhért, dr Kecskeméty Lipót, Mihelyi Adolf, dr Radó Ignác, dr Dési Géza, dr Friedländer Samu, Gábel Jakab, Reismann Mór, Schwarcz Antal, Ullmann Sándor, Aufrecht Mór, Bognár Sándor, Deutseh K. I., Diósy Lajos, Farkas Izidor, Füchel Mór, Frankl Lázár, Guttman József, dr Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Hillinger Lipót, Inceze Lajos, ifj. Kohn Sámuel, Ländler Ferencz, Levitter Miksa, dr Mihelyi Lajos, Miskolezy Barna, Molnár Lajos, dr Moskovits József, Moskovits Mór, ifj. Moskovits Mór, Moskovits Miksa, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyiry György, Poynár János, Rohbart Bernát, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, id. Rimanóczy Kálmán, ifj. Rimanóczy Kálmán, Sal Ferencz, dr Schiff Ernő, Sebestyén Lajos, dr Sonnenfeld Zsigmond, dr Schweiger Ede, Steiner M. Albert, Schenker Mihály, Száhlender Károly, Ternyei Antal, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Rimpler Károly, Bordé Ferencz, dr Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dús László, Tóth Márton, dr Grámm Károly, Sztarill János, Szántó Lajos, dr Baráthy Akos, Kőszeghy József, Ragany János, Szűts Géza, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

Nemmel szavaztak: Dr Hoványi Gyula, dr Pácz Sándor, Rácz Mihály, dr Stocker József, Szokolay Tamás, dr Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Czeglédy Jeremiás, Daday József, Déry János, dr Halász Lajos, Milibák József, Schütz Albert, Sulyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, dr Vueskies Gyula, Weisz Károly, dr Kazay Kálmán, Pekanovits Imre, Révész Jakab.

Tehát a tanács javaslata mellett szavazott 83, ellene 22, s így a város nevében üdvözlök a kormányt.

Politikai válság.

Az ellenzék értekezletei.

Budapest, decz. 9.

Az ellenzéki pártok ma délelőtt 9 órakor értekezletet tartottak, hogy a képviselőház első ülése előtt szabályozzák a magatartásukat. A harc taktikai kérdéseinek megbeszélésén kívül a szabadelvűpárt felszólítására, hogy az egyes bizottságokban jelöljék ki a tagjaikat. Az ellenzéki pártok kivétel nélkül megtagadták ennek a kivánságnak a teljesítését.

A függetlenségi párt értekezletén Kossuth Ferencz elnökölt, a jegyzői tollat Szatmári Mór vitte, az értekezleten jelen voltak: Kossuth, Szatmári, Tóth János, Polónyi, gróf Benyovszky Sándor, Illyés Bálint, Hentaller Lajos, Barta Ödön, Luby Béla, Krasznay Ferencz, Komjáthy Béla, Kecskeméti Ferencz, Beniczky Arpád, Veres József, Ráth Endre, Kubik Béla, Kálosy József, Molnár Ákos, Gabányi Miklós, Rákosi Viktor, Malatinszky György, Sebes Dénes, Bedőházy János, Pap Elek, Thaly Kálmán, Horváth Gyula.

Tóth János, a párt gazdája referálni akart a mult ülészakról.

Polónyi Géza utal arra, hogy a parlamenti ülészakot nem rekesztették be törvényesen, a királyi kéziratot szabályszerűen nem olvasták fel. Kívánja, hogy a párt arra az álláspontra helyezkedjék, hogy nem akceptálja az ülészak berekesztését. A restitucio in interregnum kell, hogy a parallel ülések elrendeléséig megtörténjék. Ennélfogva fölösleges, hogy Tóth János jelentést tegyen.

Kossuth Ferencz helyesli azt. A párt a régi házszabályok alapján áll. A Házban okirathamisítás történt, a parlament november

Minthogy minden bűn nyomában büntetés jár, természetesen, az első bűn sem kerülhetett el büntetését.

Isten minden tökeletességnek végtelen kutféje. Egyebek között ő igazságos, szent, irgalmas, bölcs Isten. Már most igazságos voltánál fogva büntetnie kell okvetlenül, ahol bűnt talál; jutalmaznia ami jutalomra méltó. Végtelen szentségénél fogva nem tűr meg a maga közelében semmi árnyat, semmi szennyet, ha még oly parányi volna is különben. De mert Isten végtelenül jó és irgalmas is, ezen tulajdonságánál fogva nem akarja a bűnös halálát, hanem akarja, hogy minden általa boldogságra teremtett lény üdvözöljön, boldog legyen.

Ime, ennek az Istennek ítélőszéke elé került Ádám és Éva, mint az átalok és benők elbukott emberi fajnak képviselői.

Már most miképp ítéljen felettük? Itélni úgy, hogy igazságos legyen irgalmassága sérelme nélkül? Tudják önök mit tett? Azt cselekedte az ember bukását előre meglátó bölcs Isten, hogy öröktől fogva elhatározta a megváltást egyszülött Fia által, melyben Isten igazságossága ölelkezik az ő irgalmas szeretetével. Mert amit az emberré lett Istenfia szenvedni fog, azzal eleget tesz az isteni igazságosságnak; ami áldás, haszon ettől származik majd, megannyi bizonyossága lesz az Isten jószágának és szeretetének az ember iránt.

Tehát tekintettel a jövődjő Megváltó érdemeire Isten megbocsát bűnbánó gyermekeinek; elengedi a bünt és ennek büntetését az örök kárhozatot; a bűnért járó ideiglenes büntetés fejében azonban, el kell viselniök a nyomort, a fájdalmat, a betegségeket, a halált.

Ez volt Isten ítélete a bűnbe esett ember felett: szigorú, igazságos ítélet, hanem tele irgalommal és vigasztalással. A vigasztalás súlypontja annak ünnepélyes kijelentésében rejlik, hogy az asszony és ivadéka megrontja a sátán fejét, romba dönti hatalmát: «Ellenkezést szerzek közötted és az asszony között: a te ivadékod és az ő ivadéka között: ő megrontja fejedet és te sarka után leselkedel.» (I. 3., 15.) Ugyanis a megváltás eszméje magában foglalja Istenfiának megjelenését emberi alakban, asszonytól való születés által. Azért, midőn Isten az első jó hírt közli, vagyis kilát sba helyezi a megváltó megjelenését, evvel kapcsolatosan rámutat egy bizonyos nőre, mint a jövődjő megváltó Istenfia édes anyjára; egy bizonyos nőre, akit a megváltást tervező Isten kegye erre a nagyméltóságra öröktől fogva kiválasztott.

Kicsoda és milyen lesz az a nő?

Ha a kinyilatkoztatás írott és iratlan emlékeiben egy adattal sem találkozunk a megváltó Istenfiát szüendő nő lelki tulajdonságait illetőleg, még ebben az esetben is, mikor t. i. egyedül a pusztá észokoskodásra lennénk utalva, könnyű volna elgondolni, milyen nem lehet, milyennek lennie nem szabad annak a nőnek, akivel a legszentebb Istenfia lép legszorosabb összeköttetésbe. Ugyanis, ez a nő egy pillanatig sem lehet alávetve az emberi nem azon szenny- és szegényfoltjának, melyet eredeti bűnnek nevezünk. Ennek a nőnek széplőtelennek, bűntelennek kell lennie egészen. Mert ha a bűn lehelete lelkét csak egyetlen pillanatra is átjárta volna, meg kellene engednünk azt a képtelenséget, hogy e kettő: szentség és bűn; világosság és setétség megfér egymással.

(Vége köv.)

18-iki üléséről szóló naplónak különösen az ülés berekesztésére vonatkozó részre valótlanságokat tartalmaz.

Tóth János erre lemond a jelentéstételről.

Kossuth Ferencz bejelenti, hogy a szabad-
elvűpárt elnöksége átiratot küldött a párthoz,
hogy a bizottságokba és a jegyzői karba tegye
meg a jelöléseit. Minthogy a párt kimondta,
hogy az ülésszak berekesztését törvényesnek
nem ismeri, indítványozza, hogy a párt ne is
vegyen részt a választásokban.

Bartha Ödön: A szövetkezett ellenzéknek
a királyhoz intézett felirata tudomást vesz az
ülésnek berekesztéséről.

Polónyi Géza: A királyi kézirat felolvasását
senki sem hallotta. A jegyzőkönyvben benne
lehet, de az egyszerű hamisítás. A felirat ennek
prejudikálhat.

Kossuth Ferencz: A feliratban nem találja
azt, amit Bartha idéz.

Bedőházy János: Még a kormánypártiak
sem tudnak semmit arról, ami történt. Ezt
Török Bertalan a lapokban is kijelentette.

Polónyi Géza: Ismétli, hogy a tényekről
azt állítja, hogy megtörténtek, de a házsa-
bályok szerint nem történtek meg. Akár a ha-
mis váltók.

Szatmári Mór és Krasznay Ferencz fel-
szólalása után az elnök minden félreértés vé-
gett kijelenti, hogy minden párt külön-külön
fog átiratot intézni a szabadelvűpárt elnöksé-
géhez Kéri, hogy az átirat elintézését bizzák
reá. Az átiratban kijelenti, hogy a párt az
ülésszakot nem tekinti berekesztettnek, a lex
Dánielt pedig érvénytelennek tartja.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Válsághírek.

Kittűzték a záros határidőt! Jövő szombatig
vagyis 17-éig meg kell lenni az *indemnitásnak*.
Ha addig meg van, akkor Tisza marad és az
indemnitás érvényességének ideje alatt neki
tetsző időpontban felosztatja a Házát; ha nincs,
akkor Tisza megy. Így szól a legújabb kor-
mánypárti információ, mely még azt is regéli
hogy Tisza után jön a konzervatív kabinet
Khuen-Héderváry-val mint elnökkel és gróf
Zichy János részvételével.

A Ház első üléséről a legkalandosabb hi-
rek keringenek. Így azt mesélik, hogy a vá-
lasztások alatt az új parlamenti rendőrség körül
fogja állani Perczelt, aki elnökölni fog és körül
fogja állani az urnát és ahhoz csak egyenként
fogja engedni a szavazó képviselőket. Továbbá
azt is beszélik, hogy a csendőrség állandó kor-
dönt fog vonni a kormánypárt és az ellenzék
között.

A kormány erőszakos programjában benn
van az is, hogy a Dániel-féle javaslatot a leg-
nagyobb erőszakossággal véghezviszi; a legki-
méletlenebb módon fognak fellépni minden
egyik ellenzéki képviselő ellen, kivéve *Apponyi*-t
és *Kossuth*-ot.

Népgyűlések.

A csütörtöki ünnepen is fontos mozzanatok
voltak a politikában. Ismét országszerte hang-
zott a tiltakozás a kormánynak a szólásszabada-
ság ellen intézett merénylete ellen.

A szövetkezett ellenzék Székesfehérvárrt,
Aradon, Ujpesten, Ráczevén, Szigetvárt, Besz-
tercebányán, Kápolnán, Lőcsén, Iglón, Komá-
romban, Törökbecsén, Szegzárdon, Szombat-
helyen stb. tartottak imponáns tiltakozó gyűlést,
melyen a választópolgárság zöme az ellenzékhez
csatlakozott nagy lelkesedéssel.

Ezzel szemben a *szolnokiak* csütörtökön
küldöttségileg vonultak a miniszterelnökhöz, a
ki e küldöttségnek mondta el mindazt, amit
nem mert Szolnokon elmondani. Feltűnést kelt-
het e beszédnek ama része, mely szerint min-
denki, akinek veszteni valója van, — *vele* tart.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

A parlamenti rendszer nagyon hódít. Teg-
nap Nagyvárad város törvényhatósági közgyű-
lésén is meglátstott, hogy az erőszak jegyében
élünk.

A karzaton nagy részben hivatalnokok ül-
tek s ki volt adva az ordré, hogy jogászok s
más ilyen »ellenzéki« hangulatu emberek ne
juthassanak fel a karzatra, a mely különben
igen népes volt.

A tárgysorozatba felvett 42 tárgyból alig
10-et intéztek el s a többi mára maradt. Ezek
között van a költségvetés.

Előreláthatólag még hétfőre is marad el-
intézni való.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt; jelen voltak:
Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy
István, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy
József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László,
Tóth Márton, Dr. Gram Károly, Sztarill János,
Szántó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József,
Ragány János, Szüts Géza, Jablonszky Emil, La-
kos Lajos, dr. Bozóky A. János, Bozóky Béla, Frankó
Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr.
Kaczián Károly, dr. Konrad Márk, Mezey Mihály,
Millye Gyula, dr. Pácz Sándor, dr. Gram Károly,
Rácz Mihály, Schöpflin Agoston, dr. Stocker Jó-
zsef, Szokoly Tamás, dr. Altmann Jakab, Balogh
Döme, Beczky Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Czeg-
lédy Jeremiás, Daday József, Déry János, dr. Ha-
lász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Mihelyi Adolf,
Milibák József, dr. Radó Ignác, Schütz Albert, Su-
lyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vucs-
kics Gyula, Weisz Károly, dr. Dési Géza, dr. Fried-
länder Sámuel, Gábel Jakab, Reismann Mór,
Schwartz Antal, Ullmann Sándor, Aufrecht Mór,
Bognár Sándor, Deutsch K. I., Diósy Lajos, Farkas
Izidor, Füchsl Mór, Frankl Lázár, Guttmann József,
dr. Gyémént Jenő, Harmathy Károly, Hillinger Li-
pót, Ince Lajos, dr. Kazay Kálmán, Ifj. Kohn Sá-
muel, Laendler Ferencz, Levitter Miksa, dr. Mihelyi
Lajos, Miskolezy Barnabás, dr. Molnár Lajos, dr.
Moskovits József, Moskovits Mór, Ifj. Moskovits
Mór, Moskovits Miksa, Munk Jakab, Müller Sala-
mon, Nyiry György, Poynár János, Pekanovits Imre,
Rothbart Bernát, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, id.
Rima öczy Kálmán, Révész Jakab, Sal Ferencz,
dr. Schiff Ernő, Sebestyén Lajos dr. Sonnenfeld
Zsigmond, dr. Sveiger Ede, Steiner M. Albert,
Schenker Mihály, Száhlender Károly, Ternyei An-
tal, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf.

Bordé Ferencz főjegyző felolvasta a pol-
gármester jelentését a közigazgatás november
havi állapotáról. Az érdekesebb adatokat már
közöltük. Felemlíti még a jelentés dr. Kornstein
Lajos törvényhatósági bizottsági tag elhunytát
s kéri, hogy emléket jegyzőkönyvben örökítse
meg. A halálozás alkalmából a Kornstein-család
200 koronát adományozott a városi árvaház-
alapra, 200 koronát pedig a város szegényei
között leendő szétosztás céljából.

A jelentést tudomásul vették.

Felolvasták az interpellációs könyvet,
amelybe dr. Stokker József és Szokoly Tamás
jegyezték be interpellációkat.

Az igazoló választmány betervezte az
1905. évre megállapított legtöbb adót fizetők
névjegyzékét, amelyet már közöltünk. Elfogad-
ták az előterjesztést.

A központi választmányt, titkos szavazás
útján, a következő tagokból alakították meg:
dr. Dési Géza, dr. Friedländer Sámuel, Hlatky
Endre, Hoványi Géza, Mezey Mihály, dr. Thury
Kálmán, Rádl Ödön, Reismann Mór, dr. Radó
Ignác, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond
és Sulyok István.

A közigazgatási bizottságból kilépő Mezey
Mihály, Sulyok István, dr. Hoványi Géza, Mi-
helyi Adolf, Rádl Ödön tagokat újból bevá-
lasztották.

Szabolcsvármegye pártolás végett megkü-
ldötte a tényleges szolgálatban álló katonáknak
a tűzoltói gyakorlatokban leendő kiképzetésé

iránt a honvédelmi miniszterhez intézett fel-
íratát. Az átiratot pártolják.

Szepesmegyének az alkoholizmus terjedé-
sének megállítására és Jász-Nagy-Kun-Szolnok
vármegye a járásorvosok nyugdíja tárgyában
pártolás céljából megküldött feliratai felett
napirendre tértek.

Dr. Radó Ignác indítványozta, hogy a 8.
pontot vegyék tárgyalás alá, a kormány üdvöz-
léséről.

Dr. Halász Lajos viszont azt indítványozta,
hogy a költségvetést vegyék most tárgyalás alá.

A többség a dr. Radó indítványát fogadta el.
Az erre vonatkozó részét a gyűlésnek más
helyen közöljük.

A tanács előterjesztéséhez képest *Somogyi*
Károly szinigazgatónak a szubvenció további
megadása iránti kérelmét elutasították.

Az interpellációk.

Dr. Stokker József interpellációjára került
ezután a sor. Azzal kezdte beszédét, hogy a
hivatalnokoknak nem szabad pártérdekből
semmit tenni, s a törvényszegéstől tartózkodniok
kell. Egy visszaélésre hívja fel a főispán figyel-
mét. Elmondja ezután, hogy a választók név-
jegyzéke ellen beadott felebbezéshez szükséges
hatósági bizonyítványokat Bordé Ferencz fő-
jegyző, mint polgármester-helyettes csak kiállítási
díjért szolgáltatta ki, dacára, hogy a tör-
vényre figyelmeztette. Bordé nevetve a városi
szabályrendeletre hivatkozott. Ezért aztán be-
perelte szóló a várost, a bagatel-bíró azonban
elutasította a panaszt, míg a kir. járásbíró a be-
fizetett összeget visszatitlte. Mi czímen
fizette a városi pénztár a perköltségeket. A
bizonyítványokat is későn adta ki a főjegyző s
aztán nem akarta elfogadni azokat a határ-
időben beadott felebbezéshez s postán küldte
vissza részére. O a bizonyítványokat egyenesen
felküldötte azután a Curiához, ahol azokat
figyelembe vették s a kifogásolt szolgákat tö-
rölték a listából. Hajlandó-e a főispán Bordé
Ferenczet fegyelmi uton a törvények tisztele-
tére kioktatni, továbbá hajlandó-e intézkedni
abban, hogy a felmerült perköltségeket Bordé
Ferencz viselje.

Elnöklő főispán kijelenti, hogy ő mint a
kormány bizalmas embere ül itt s hozzá nem
lehet interpellációt intézni. Igyekezni fog
azonban a törvények tiszteletben tartására
figyelni.

Dr. Stokker József kéri, hogy interpellá-
cióját a polgármesterhez intézettek vegyék.
Annál súlyosabb az eset, mert Bordé a бага-
tel-bírót magához hivatta s megparancsolta
neki, hogy őt utasítsa el a perrel. Ha inter-
pellációjára nem kap megfelelő választ, akkor
mint önálló indítványt adja be az általa felho-
zott panaszt.

Bordé Ferencz szólásra jelentkezett, de
nem akarták meghallgatni. A nagy zaj csak
később csillapult, amikor kijelentette, hogy
szabályrendelet szerint járt el s nem politikai
okok vezették eljárásában. Kéri, hogy a fe-
gyelmi vizsgálatot rendeljék el ellene.

Szokoly Tamás terjesztette elő azután in-
terpellációját. Első sorban azt említette fel,
hogy amikor Apponyi, Barabás Béla stb. itt
voltak, városi kocsit kért s kérte, hogy a pol-
gármester engedje át Apponyi gróf részére a
város páholyát. A polgármester azonban ezt
megtárgadta azzal, hogy korteseknek nem adja.
A páholy az ő rendelkezésére áll s az övé és
családjáé. A páholy nem a polgármesteré, ha-
nem a városé. Indítványozza, hogy a város
adja bérbe a páholyt. — Ezután a városban s
különösen a Fő-utcán tapasztalható nagy sár
miatt szólott, majd a 3-ik vashid építését sür-
gette.

Rimler Károly polgármester válaszolt. A
városi páholy ügyének keletkezését nem is-
meri, ő már így találta a dolgokat. Eljárás-
ban, amelyet Szokoly felhozott, nem vezetett
sem politika, sem személyek elleni kifogás.
Épen Nagyvárad város képviselője mondotta
Székesfehérvárrt, hogy illetet Nagyvárad vá-
ros polgármesterétől tanulhatnak. Mindég a
megillető tisztelettel viseltetett a város képvi-

selője iránt. Azt a szót »kortesek« nem használta. — A nagy sár eltakarítása iránt már intézkedett. A 3 ik vashid építése szükséges, de még sok más intézkedésnek meg kell előznie a hidépítést. Szabályozni kell a Körös medrét. Azután jön a hidépítés költségének előteremtése.

Szokoló Tamás kijelenti, hogy »Korteseknek« nevezte Apponyit s a többieket a polgármester, aki eddig aranyos ember volt, pártatlan de mióta Tisza ül a kormányon, azóta egészen megváltozott. Jön még más idő is s akkor milyen arccal jön hozzánk a polgármester.

Az interpellációkra adott válaszokat tudomásul vették s két óra előtt a gyűlést a főispán berekesztette.

A hátralevő ügyeket ma, szombaton tárgyalják

Katholikus Szabad Liceum.

— Immaculata ünnepély. —

Máriának, a Magyarok Nagyasszonyának hódolt Nagyvárad közönsége, mikor csütörtökön d. e. oly nagy számmal jelent meg a premrendi kath. főgimnázium dísztermében, a Katholikus Szabad Liceum Immaculata-ünnepélyén.

Előkelő és nagy számu közönség egészen megtöltötte a hatalmas termet s igaz élvezettel és áhitattal hallgatta Szűz Mária dicséretét.

Az Orsolya-zárda énekkara nyitotta meg az ünnepélyt dr. Szemethy Géza pápai himnuszával, a melyet az egész közönség állva hallgatott végig.

Az ünnepi beszédet dr. Karsch Lollion kanonok tartotta; czime: »A szeplőtelen fogantatás dogmájának megvilágítása.« Nehéz volt a téma, nehezebb annak olyatén feldolgozása, hogy komoly, magas nivón maradjon [s mégis lékösse a nagy közönség figyelmét. Ezt a kétszeresen nehéz feladatot dr. Karsch bravurosán oldotta meg. Előadása magas színvonalon álló konferencia beszéd volt, a mely a tudományhoz fölemelte a hívő lelkeket s megerősítette őket hitükben. A felolvasót viharos tapsok üdvözlék; előadását lapunk más helyén közöljük.

Az Orsolya-zárda énekkara *Neworáll* István zenetanárnak egy kitünő szerzeményét. »Tiszta szűz lilium« czimmal adta elő, nagy hatást keltve.

Lapunk főmunkatársa, dr. Krüger Aladár ügyvéd saját költeményét »Üdvözlégység« czimmal szavalta el. A verset holnap tárczarovatunkban közöljük.

Megkapta a közönség lelkét úgy a költemény tárgya, mint annak kidolgozása. Merészen markol a modern életbe s annak zavaros forgatagából hozza felszínre a vallásos gyöngyöt. A vallásos költészetnek modern formájának meghonosítására tett kísérletet, amely, mint a közönség lelkesedése mutatta, szerencsés gondolatnak bizonyult. A szerző erőteljes, átértett előadásában a költemény mély hatást tett. Sokan könnyeztek, végül pedig szünni nem akaró tapsvihar zúgott fel.

Az Orsolya-zárda énekkara a *Himnusz*-szal zárta be a nagyhatású ünnepélyt. Az énekkarnak, úgy kitünő vezetőjének: *Neworáll* István zenetanárnak is mindhárom énekszám előadása dicséretére válik. A közönség nagy elismeréssel honorálta az énekkart, a figyelmes rendezőség pedig minden egyes közreműködő iránt izléses kis csokorral fejezte ki köszönetét. Részt vettek az énekkarban:

I. Szoprán: Pitner Mariska, Kollársz Ilona, Kis Mariska, Salaksa Ilona, Grivase Miezi, Vécsy Margit, Rokk Gizi, Szimon Mária, Steer Mariska, Raesek Fáni, Balázs Anna.

II. Szoprán: Kálmán Anna, Kubinyi Margit, Mile Erzsé, Mile Irma, Kodák Ilona, Fassie Zseni,

Bari Etelka, Ország Erzsé, Institorisz Mária, Kovács Erzsé.

I. Alt: Münch Etelka, Hauler Hermin, Fári Erzsébet, Budaházy Olga, Kempelen Anna, Grácz Anna, László Mária, Tajthy Lula, Lahner Ilona, Dobalyi Erzsé.

II. Alt: Vertán Sári, Trenhauser Rózsai, Corbutin Vikória, Dankó Ilona, Donavill Katicza, Némedy Anna, Komlóssy Ilona, Ferenczy Irma.

A jelen volt nagy számu és előkelő közönség közül, sajnos, ismét csak egy csekély töredéket közölhetünk. Számosan voltak olyanok, kik most voltak először a Katholikus Szabad Liceum ünnepélyén — bizonyosságul annak a vonzerőnek, melyet az előadások a közönségre gyakorolnak.

A következőket jegyeztük össze:

Urhölgyek: Anlauf Jánosné, Bozóky Béláné, Bozóky Nina, Böszörményi Gézáné, Böszörményi Tilda, Bálky Endréné, özv. Brányi Gézáné, Brányi nővérek, Csányi Imréné, Csányi nővérek, Csordasies Ferenczné, Dus Lászlóné, Dus Pirokska, Ferdényi Olivérné, Ferdényi Ilonka, Farkas Etelka, Fülöp Etelka, Frankó Endréné, özv. Grunwald Henrikné, Gyalokay Jenőné, Géczy Imréné, Hranyczy Károlyné, Hoffmann Henrikné, Herkner Péterné, Herkner nővérek, dr. Imrik Gusztávné, dr. Imrik Péterné, Imrik Márthaés Bella, özv. Julier Vilmosné, Julier Margit, Janesó Lajosné, özv. Krüger Aladárné, báró Karg Jánosné, Kiss Elekne, Kiss Andrásné, Kacziniczky Andorné, Kovács Béláné, Kappel Györgyné, Kutka Béláné, Kutka Bella, Lausch Károlyné, Medvigy Mihályné, Mayr Sándorné, dr. Molnár Imréné, Márkus Imréné, Márkus Rózsika, Óváry Sándorné, Obendorf Etelka, özv. Péterffy Istvánné, dr. Persz Adolfné, Peiser Károlyné, Peiser Sárika, Papp Imréné, Pekánovits Imréné, Pekánovits Margit, Rozsly nővérek, özv. dr. Személyi Kálmánné, Sebessy Béláné, Sebessy Erzsike, Székely Irma és Ilonka, Stocker Józsefné, Stauber Ida, dr. Szolesányi Hugóné, Száhlender Károlyné, Sal Ferenczné, Sal Nina, Stark Róza, Szlafkay Irma, Tolnai Vilmosné, Tolnai Margit, Tátrai Kálmánné, dr. Tóth Mihályné, Tóth Etelka, Varró Domokosné, Várnay Henrikné, Szeghy Jolánka.

Notabilitások: Dr. Laurán Agoston püsp. helynök, Széchenyi Jenő, Fetszer Antal, Bundala Mihály, dr. Karsch Lollion kanonok, Medvigy Mihály kir. tanácselnök, dr. Bozóky Alajos, dr. Szolcsányi Hugó, dr. Hoványi Gyula, dr. Novotny S. Alfonz, dr. Hoványi Géza, Dus László, dr. Molnár Imre, Pekánovits Imre, Böszörményi Géza, dr. Kiss Döme, Kacziniczky Andor, dr. Janesó Lajos, Ferdényi Olivér, Székely Sándor, Óváry Sándor, Mayr Sándor, Stark Gyula, Kertész Miksa, Kiss Kálmán, Pálffy Béla, Szmekta Ödön, Brém Lőrincz, Makucz Ernő, Mayer Antal, Tátray Kálmán, stb.

UJDONSÁGOK.

A szeplőtelen fogantatás jubileuma.

A Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatása hitczikkelyé váló emelésének félszázados jubileumát méltó fényvel ülte meg az egész katolikus világ.

Az ünnepélyekről következő tudósításaink szólnak:

Rómában.

A pápa délelőtt fél 10 órakor a Péter-templomba ment, hogy a pápai kápolnában ünnepelje a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának félszázados jubileumát.

A római Mária-kongresszust befejező ünnep a Szent Péter-templomban a magyar katolikus latin szertartású egyház részéről jelen volt *Dessueffy* Sándor csanádi püspök, a görög szertartású egyház képviselőjében pedig *Fircsák* és *Vályi* püspökök. *X. Pius* pápa ő Szentsége hatalmas beszédben dicsőítette a Szeplőtelen Szűz Máriát. Az ünnepély befejeztével maga elé bocsátotta a főpapokat. A csanádi püspököt legott fölismerete, nevéen szólította s a feletti örömeinek adott kifejezést, hogy egészségben láthatja.

Budapesten.

Legimpozánsabb volt az egyetemi ifjuság jubileumi ünnepsége. *Nagyváradról* a kir. kath. jogakadémiai ifjuságot *Péterffy* Elemér képviselte negyedmagával.

Délelőtt az egyetemi templomban *Steinberger* Ferencz apátkanonok közp. papnevelő intézeti rektor nagymisét czelebrált, *Prohászka* Ottokár pedig hatalmas szent beszédet mondott. Az ünnepély este volt a Kath. Kör-ben.

Az ünnepséggel kapcsolatban *katholikus diákértekezlet* volt Budapesten.

Nagyváradon.

A *szekesegyházban* dr. *Szmrecsányi* Pál püspök ur ő Excellentiája nagymisét mondott s délután ájtatosságot végzett *Palotay* László praelátus, ki félszázaddal ezelőtt jelen volt a szeplőtelen fogantatás kihirdetésén, lélekemelő szónoklatot mondott. Az ájtatosság után ő Excellentiája pápai áldást adott. A többi templomokban is nagymisék s prédikációk voltak délelőtt s délután a litániát tartották meg szentségkítéttel s predikációval, A prem. r. kath. főgimnáziumban is ünnepély volt, melyen az intézet kiváló vallásánára s egyházi szónoka *Mártoncsik* L. Albert mondta az ünnepi beszédet. Ünnepély után mise volt.

*

A nagyvárad *papnevelő* intézet magyar egyházirodalmi iskolája a jubileum alkalmából ma, szombaton délután öt órakor diszgyűlést tart.

*

Mária ünnepély volt a *belényesi* róm. kath. elemi fiúiskolában *Gahér* Mihály segédlelkész intézett szép kis beszédet. *Pércsy* Kálmán kántortanító mondott még beszédet.

* **Uj tárgyalás a Beczkay ügyben.** *Beczkay* Arthur és társai ügyében december 7-én tartotta meg felebbezés folytán tárgyalását a kir. kuria. Az ügyet *Janecskó* István kuriai bíró referálta behatóan. Ennek alapján a kuria a nagyvárad *törvényszék* és királyi tábla marasztaló ítéletét megsemmisítette s új tárgyalást rendelt el. *Beczkay* védője *Hlatky* Endre, az ügyvédi kamara elnöke volt.

A nagyszalontai járásbiróság új albirája. Ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. *Bárb* Pártén nagyszabeni törvényszéki jegyzőt a nagyszalontai királyi járásbirósághoz albiróvá nevezte ki. Ismét, a régi szokáshoz híven, idegen tábla területéről való egyént. A várad *tábla* területén levő jegyzők, aljegyzők és joggyakornokok, de a bírák is egyaránt méltó elkeseredéssel látják ezt a már rendszerré váló eljárást, a mely következetesen megakadályozza az itteni érdemek elismerését s a tehetség, szorgalom érvényesülését. Székelyhídon most két albirói állás van üresedésben — meg sem fog lepni senkit, ha oda is idegen kerül. A mi képzett és tehetséges jegyzőink és aljegyzőink pedig 3—4 éves bírói diplomával várhatnak — megőszülésre 800 frtos aljegyzőségben.

* **Vay Péter gróf a kath. szabad liceumon.** A Katholikus Szabad Liceum idei sorozatának tagadhatatlanul egyik legérdekesebb előadása a december 17-iki lesz, melynek előadója gr. *Vay* Péter lesz, ki Koreáról, Japánról, Mandzsuriáról fog igen érdekesnek ígérkező előadást tartani vetített képekkel. Ez előadást kivételesen belépti díj mellett kénytelen a kath. kör rendezni, hogy annak költségei fedezhetők legyenek. Jegyek előre lesznek válthatók a kibocsátott meghívók előmutatása mellett. Az előadásra még visszatérünk.

* **Helyes számadások.** A vallás és közoktatásügyi miniszterium mint azt Nagyvárad város polgármesteri hivatalához intézett leiratá-

ban tudatja, a Szaniszló Ferencz és Friedländer Náthán-féle alapítványoknak 1903. évi számadásáról a nevezett minisztériumhoz jóváhagyás végett fölterjesztett kivonatokat elfogadta s helyesnek találta.

*** Az első gyaloghíd ujjáépítésének elszámolása.** Kószeghy József városi főmérnök tegnap terjesztette be a polgármesterhez az alsógyaloghid ujjáépítésének elszámolását. A hidépités költségeire 8884 korona 28 fillér volt előirányozva, azonban a tényleges kiadásnak 8548.93 korona volt s így 335 korona 25 fillért megtakarítottak a város pénztára javára, a mi csak örvendetes. Bizony rá is fér a városra hogy csinján bánjanak a pénzzel.

*** Két új postahivatal Biharvármegyében.** A nagyváradi posta- és távirat- igazgató a Sáránd állomáson működő posta hivatalt Sáránd elnevezéssel 1904. év december hó 11-én Sáránd községbe helyezi be s egyidejűleg Sárándon a postahivatallal egyesítve a távbeszélő központot megnyitja. A posta távbeszélő hivatal teljes fel és leadó szolgálattal, mint a postatakarékpenztár közvetítő hivatala fog tovább működni. — A biharmegyei Nagytótfalu községben Nagytótfalu elnevezéssel 1904. évi. december hó 16 án a postaügynökségre meghatározott teljes működési körrel postaügynökség lép életbe. A postaügynökség posta összekötését a Nagytótfaluról Szalárda és vissza közlekedő naponkénti gyalogposta járat útján a szalárdi postahivatal kapja. A postaügynökség kézbesítése kerületébe Borzik, Fegyvernek Kisalmás, Kővág, Nagytótfalu, Szarkó községek Csurgó pusztát, Gram, Heinrich, Kepes, Roheim és Urszini tanyák osztatnak be. Ezen helyek utolsó postája Szalárd.

*** A magán tisztviselők ünnepe.** A kartársi szeretet megnyilatkozása volt az az ünnep, amit a nagyváradi magántisztviselők csütörtökön este rendeztek *Shvarcz* Izidor egyesületi főtitkár tiszteletére 20 éves szolgálati jubileuma alkalmából. Az országos szövetség részéről dr. *Kreutzer* Lipót főtitkár volt jelen. Az első felköszöntőt *Fényes* Manó elnök mondotta szép szavakban méltatva a jubiláns érdemeit, majd dr. *Kreutzer* Lipót az országos szövetség nevében mondott beszédet.

*** Elhunyt püspöki számtiszt.** Őszinte részvétellel értesülünk hogy a nagyváradi l. szert. püspökségi uradalmi tisztikar egyik derék tagja, *Tapolicsányi* Dezső csütörtökön délután 48 éves korában elhunyt. Temetése ma szombaton délelőtt lesz. Elhunytáról a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Őzv. *Tapolicsányi* Károlyné szül. *Baloghy* Amália mint édes anyja és őzv. *Adamovszky* Gyuláné szül. *Tapolicsányi* Jolán mint testvér, Adél leányával, az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik a forrón szeretett és felejthetetlen gyermek, a legjobb testvér és nagybátya Kis-Tapolicsányi *Tapolicsányi* Dezső-nek, a nagyváradi l. sz. püspökségi uradalom számtisztjének a halotti szentségek ajtatós felvétele után 1904. évi december 8-án, délután fél 2 órakor, életének 48-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 10-én, d. e. fél 10 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint *Vizvezeték-utca* 13. sz. háznál beszenteltetni és a premontrei-rend templomában megtartandó gyászszentmise után a várad-olaszi-i temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztviseltétre az elhunyt rokonai, barátai, tisztársai és ismerősei tisztelettel meghívhatnak. Nagy-Várad, 1904. december 8. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

*** Syveton meghalt.** Párisból táviratozák, hogy *Syveton* képviselő, kinek neve azon pofon révén vált közismertté, melylyel a szabadkőműves följelentőket pártfogoló *André* hadügyminisztert a kamara nyílt ülésén megtszítelte, gázkiömlés következtében megfuladt.

*** Szerencsétlenség a földásánál.** A Köblös féle téglagyárban földkiásással foglalkozó Romocsén Illés munkásra csütörtök déli 1 óra

tájt nagymennyiségű föld rászakadt és a szerencsétlen embert agyonütötte. Helyszínén *Nizsalovszky* vizsgálóbíró Mair mérnökkel jelent meg és a vizsgálat során megállapította, hogy a szerencsétlenül járt ember saját vigyázatlanságából okozta halálát.

*** Kitüntetett alezredes.** O felsége mint a Budapesti Közlöny legújabb száma jelenti — *Scharicz* György vezérkari testületbeli, csapatszolgálatra a József főherceg nevét viselő nagyváradi 37. gyalogezredhez beosztott alezredesnek kitűnő szolgálatai elismerésül a katonai érdemkeresztet adományozta.

*** A Jogász-egylet közgyűlése.** A nagyváradi Jogász-egylet ma d. u. 5 órakor a kir. törvényszék tanácstermében közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. Dr. Váradai Ödön titkár jelentése.
3. Dr. Baróthy Pál pénztárnoki jelentése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Netáni indítványok.
6. Választás.

*** Hirtelen halál.** Tegnapelőtt reggel 6 óratájt a Kapuczinus u. 49 sz. a. lakó Bonta Demeter gör. kel. harangozó lakásán Buda László 34 éves pesteri illetőségű favágó hirtelen elhalt. Dr. Berkovits Miklós ker. t. orvos konstatálta hogy az iszákos embert alkohol mérgezés ölte meg.

*** Betörések.** Kis Lajos fodrász iparosnak a Lévai palotába levő üzletébe *Szabó* Bálint volt segédje még e hó 1-én behatolt és körülbelül 50 kor. értékű különféle tárgyakat és 5 kor. pénzt ellopott. Szökésben levő tolvajt a rendőrség megkeresésére tegnap Szarvason elfogták. *Pap* János hentesnek Kolozsvári u. 46 sz. a. üzletébe az udvar felőli rostélyos ablak feltörése után *Bellér* József betöréses lopásáért már háromszor büntetett csavargó napszámos bemászott és 104 kor. készpénzt és 120 kor. értékű húst kolbászt és szalonát lopott. A betörő amint zsákmányával a Volti erdő felé menekült Basa András rendőr elfogta és bekísérte. Lezárattott.

*** Hamis pénzzel akart fizetni.** *Márton* Imre hentes tegnapelőtt az ujjvárosi postán bélyeget akart vásárolni és hamis egy koronással fizetett. A rendőrség elkobozta a hamis pénzt és az eljárást folyamatba tette.

Ma, szombaton NAGY DISZNÓTOR CZEGLÉDY SÁNDOR vendéglőjében.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: A kis kofa.
Vasárnap: A kis kofa.

A kis kofa.

A jó operetthez kettő kell: jó zeneszerző és jó librettista. A kis kofánál meg volt az első s hiányzott a második. Így lett egy fél-sikerű operett, amelynek pompás a zenéje.

De néhol bosszantóan gyatra a szövege. Az élczek legnagyobb része is vagy a közönséget becsüli kevésre, vagy arra vall, hogy szerzője humorát nincs miért nagyra becsülni.

Meséje egyszerűen annyi, hogy Phryné, a kis kofa előbb szobrász-modell, aztán primadonna lesz: elragadja a dicsvágy, istennő akar lenni. A színigazgató ki is kiáltja istennőnek, de a rendőrség lecsukja érte mindkettőjüket. A tárgyaláson Phrynét már majdnem elítélik, a mikor nyakig trikóban bemutatkozik, mire fölmentik.

Éfféle nyakig trikós jelenet és mondás nem egy akad a darabban; a szellemessége

kifogyó csöppjeit ezzel akarván pótolni. Azt azonban nem lehet tagadni, hogy meglehetősen sokat lehet a darabon kacagni, csak kissé lejjebb kell hangolni a humor iránti igényeinket. A III. felvonás egyáltalán fölösleges függelék.

A zenéje annál szebb a Kis kofának! Pompás, kivált az I. felvonás finom, magasztos zenéje, legfőbbképpen Ámor és Luna remek indulója. Tánczrészei szintén izlésesek; legszebb a második felvonásbeli szirén-faun táncz. Ezek kitűnő betanításáért *B. Horváth* Irmát illeti dicséret.

Az előadók versenyeztek egymással, a közönség alig győzte kitüntetni őket tapsaival. Ismét *Szathmáry* kifogyhatlan humoráé a palma; minden szava viharos kacagást jelentett s ez a kacagás őt illette, nem a szerzőt.

Aradi Aranka és *Garsó* Adél tánczban is, énekben is kitűnőt produkáltak. *Tihanyi* ügyességének — és sokoldalúságának adta meglepő bizonyítékát. — Ez az ifjú művész egyre szebben halad. *Agnelly* Irén egy kis szerepben csinosan énekelt és igen sikkesen tánczolt. *Hidy* Irén táncza túlszilaj, hangja annál csendesebb, csaknem semmi. A többi szerep *Horváth*, *Rédei*, *Bérczi*, *Rába* és a kórus kezében volt, valamennyinél jó kézben.

Betétül egy helyi termék is szerepelt, igen szép sikerrel. Zenéje *Várad* Aladár talentumát dicséri, szövegét pedig *Szebenyei* József írta meg ötletes, pattogó versekben. Egy strófáját ide írjuk:

Öntve vasha, vagy aranyba
Ott fityeg a kirakatba
Kipez, kopog, ketyeg, mindahány
Egy állán, másik vállán,
Mindakettő óra állvány
Egy szerecsen legény meg egy lány,
Egymás mellett csak ketyegnek
Mosolyognak és nevetnek
Éjjel nappal egymás oldalán,
De a redőnyt, hogyha este
Lehuzzák a méla esendbe
Meggzólal a kis szerecsen lány.
K ss me my darling
Kiss me my dal.

Dr K. A.

TÁVIRATOK.

Politikai hírek.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) A kormánynak a bárósítás és nemesítés eddig 8 milliót jövedelmezett.

Tisza a legközelebbi választásokkor nem Ugrán, hanem a budapesti II. kerületben fog fellépni.

A kormány nem kap főispánt Zemplénbe. Hir szerint *Rosenberg* Gyulát akarja Tisza főispánnak kineveztetni.

A képviselőházat összehívták.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) Ma este érkezett meg, ami előre látható volt, a királyi kézirat ugy a főrendiháznak, mint a képviselőháznak. Magában foglalja a kézirat a két ház összehívását 13-ára vagyis keddre.

Tisza beszéde a szabadelpvűpártban.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) A szabadelpvűpárt ma esti értekezletén Tisza István gróf miniszterelnök egy nagy beszédet tartott. Közbe hosszasan polemizált *Andrássy* Gyula gróffal. Beszéde végén a miniszterelnök kijelentette, hogy

az ország jövője érdekében egyetemlegesen folytatni kell a harcot az igazságért.

Tisza Marosvásárhelyt.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) Szabadelvű körökben nagy feltűnést keltett, hogy Tisza István gróf leutazott Marosvásárhelyre. A marosvásárhelyi szabadelvűpárt ma ülést tartott, melyre az ellenzék vezéreiből is meghívták. A kormánypárt arra kérte a függetlenségüket, hogy ne bántalmazzák a kormányelnököt, ha városukba érkezik.

Bedőházy János képviselő kijelentette, hogy megvetésüknek azzal adnak kifejezést a jogtiprás iránt, hogy távol tartják magukat minden tüntetéstől. A város polgárai gyászlobogókat tűztek ki házaikra. Az utcák, merre a bevonulás lesz, gyászpompában vannak.

A fővárosi rendőrség 100 polgári rendőrt küldött Marosvásárhelyre.

Bubics püspök kérelme.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) Bubics Zsigmond kassai püspök Budapesten járt a vallás- és közoktatásügyi miniszternél és gyengeségére való tekintettel koadjutor kinevezését kérte maga mellé. — Legbiztosabb kilátása Fischer Colbrir Ágoston esztergomi kanonoknak van a fényes állás elnyerésére.

Tüntetés a bécsi egyetemen.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. távirat.) A bécsi egyetemen nagy tüntetést rendeztek a német haligatók, mert a rektor nem akarta megrendszabályozni a német hallgatókat. A rektori teremben a butorzatot összetörte az fjaság.

A szabadelvűpárt vezetősége az erőszakról.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpárt vezetősége levelet intézett báró Podmaniczky Frigyes párt elnökhöz. A vezető emberek a házszabályt az alkotmány biztosítékának tartják. Bejelentik, hogy rosszalják a házelnök tetteit.

Az ellenzék értekezlete.

Budapest, decz. 9. (Saj. tud. táv.) Az ellenzék ma este ülést tartott, melyen kimondották, hogy Perczel elnök nem vezetheti a Ház tanácskozásait, mert megsértette a törvényeket. Az elnök a házszabályok öre s Perczel a házszabályok ellen cselekedett. Perczel elnökségét erkölcsi lehetetlenségnek tartják.

A port-arturi hajóhad megsemmisült.

Budapest, december 9. (Saj. tud. táv.) A port-arturi kikötőben az egész orosz hajóhad megsemmisült. A Betvizán több társával elsüllyedt. Az orosz kormány utasítást adott a port-arturi parancsnokságnak, hogy a megmaradt hajókat röptessék a levegőbe.

Agyonlőtt tiszték.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik hogy Karbinban 12 tisztet árulásért főbe lőttek.

NYILTTÉR.

A legújabb rendszerű.

vegyítisztítónkat és vegyimosódánkat

van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Vegyítisztításra és vegyimosásra elvállalunk minden női férfi és gyermek felső ruhákat, selymeket, jelmezeket, szőnyegeket, kézimunkákat stb. a legolcsóbb árak mellett.

➔ A ruhákat el és hazaszállítjuk. ➔

Helyi és vidéki Telephon szám 398.

Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan teljesítünk.

Tisztelettel

a nvaradi Gőzmosóda részvénytársaság

970

Gilányi-utca.

Szilágyi Géza

órák- és ékszerész-üzlete

NAGYVÁRAD, Szt.-László-tér, (Fekete sas épület.)

Karácsonyi és újévi vásár!

Arany-, ezüst- és nickel-órák, óratánczok, fémjelzett 14 karátos arany- és ezüst-ékszerekből izlées és csinos újdonságok.

Ez alkalomra igen mérsékelt versenyképes olcsó árak.

Csakis szolid és megbízható kiszolgálás.

Egy gyermek nickel-óra . . .	4 frttól.
Egy gyermek ezüst-óra . . .	5 frt 50 krtól.
Egy arany gyermek-gyűrű . . .	2 » 50 »
Egy pár arany fülbevaló . . .	3 frttól feljebb.

Értékes és maradandó!

Karácsonyi

ajándékok!

Mindennemű ékszer

raktárom tulhalmozottsága folytán a

legjutányosabban árusítok.

Kálmán Sándor

ékszerész, SZT.-LÁSZLÓ-TÉR.

Vidéki megrendeléseknek a leggyorsabban tesztek eleget.

Karácsony és újév
alkalmára

legdivatosabb névjegyek

készíttetnek,

a Szent László nyomdában

Nagyváradon, Szilágyi Dezső-u. 3.

ÓVÁS!

Tudomásomra jutott, hogy vásárookra utazó czégek a t. vevőközönség megtévesztésére áruikat nevem alatt árusítják s több mint 35 év óta fennálló

női felöltő-czégemet

ily módon bitorolják. Ezen hamis állítással szemben a leghatározottabban jelentem ki, hogy én áruimat kizárólag

főüzletemben:

BUDAPEST, Kossuth u. 9.

fióküzletemben:

TEMESVART, Rezső-u. 7.

árusítom, vásárookra egyáltalán nem utazom, de nem is képviseltem magam.

Tisztelettel értesitem az igen tisztelt hölgyközönséget, méltóztassék b. megrendeléseiket hozzámm juttatni s mindenkor a legnagyobb figyelem spontossággal eszközölöm azokat. Azon czégek ellen pedig, kik ily tisztességtelen módon óhajtanának velem versenybe lépni, jövőre a legszigorubb megtorlással fogok élni.

Kiváló tisztelettel

HOLZER SIMON

962

cs. és kir. udvari szállító.

REGÉNYCSARNOK.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva.

7

Hattyu-prémes szép fehér kazmér köpenyegjére mutatott, melyet a pamlagra vetett.

— Kérem a köpenyemet. Szabad kérem?

Lady Wynn fölpillantott, midőn Gillian távozván, megállt a széke előtt.

— Gillian, már még? — kérdezte. — Jó éjt, gyermekem. Szerencsés voltál?

— Nem mondhatnám.

Gillian nevetett. Arcza égett, szemei ragyogtak az izgatottságtól. Lady Wynn elégtelen nézett rá.

— El ne felejtssd a rózsáidat — figyelmeztette nagyanyja.

— A rózsáimat! Attól félek, hogy már elhervadtak — mondá kedvetlenül — itt oly fullasztó a levegő.

— Akár hervadtak, akár nem hervadtak, neked ki kell tűznöd azokat a virágokat — veté oda lady Wynn.

Gillian újra keresztülment a szobán és kivette a vázából virágait.

Csak a képzelődése játszott-e vele, vagy valóban úgy volt, Gilliannak úgy tetszett, hogy rózsáinak üde szépsége eltűnt. Úgy tetszett neki, mintha ebben a társaságban, e szoba fullasztó

légkörében minden elpusztulna, mi szép, ártatlan, kedves és természetes.

Mialatt lady Ardenhoz utazott, oly csendes volt Gillian és annyira magába merült, hogy Meritonné szóvá is tette. Azt kérdezte tőle, hogy talán beteg. Gillian nevetett s valami gondtalan választ adott, de sokkal izgatottabb volt, sokkal több önváddal volt tele a lelke, mintsem hogy mindennapi dolgokról beszélni tudott volna.

— Hogy lehettem oly örült! gondolta magában. Mit tegyek? Kihez forduljak? — Bertti segítene rajtam, ha módjában állana, azt tudom; de borzadok attól a gondolattól, hogy hozzá forduljak. De nem is hiszem, hogy most volna pénze. Itt van a nagymama: vajjon, ha szépen kérném, adna-e kölcsön? De hogyan fizetném vissza?

A szabók és divatárusok kifizetetlen számlái is eszébe jutottak, valósággal belekábult a feje. Ekkor mint egy sugár villant meg agyában a mentő gondolat: sir Ross Gilbert. Általa minden bajától megszabadulhat. Sir Gilbert feleségének könnyű volna néhány hitvány fontot kifizetni! Gillian megkönnyebbülten lélegzett fel. Gyönyörű pirral az arcán s mosolyogva dőlt hátra a kocsí szegletében. — Ma este

megkér — füzte tovább gondolatait. — Tudom, hogy úgy lesz. Én beleegyezem . . .

— A kocsí megállt lady Arden háza előtt. Gillian Meritonnéval az előcsarnokon és hosszú folyosón keresztül a bálterembe lépett.

Sok szem nézett a szép fiatal leány után, a mint a szobán áthaladt és sir Gilbert, a ki egy szögletben állva, nyugtalan pillantásokat vetett az ajtóra, sietve közeledett Gillianhoz.

— Rég várom — mondotta — már azt gondoltam, hogy soha sem jön el. Most következik a tour, melyet nekem ígért.

Gillian pirulva, igéző mosolylyal fogadta az ifjút, sir Gilbert szíve tele volt reménnyel és elragadtatással. A leány az ő rózsáit tartotta a kezében, szemében, melyet lesütött, az ő lángoló tekintete előtt, új bájt látott s a karján nyugvó kis kéz remegett egy küssé. Csodálhatni-e, hogy sir Gilbert ez édes pillanatában meg volt róla győződve, hogy óhajta közel van a teljesüléshez?

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártelep: BÉKÉSCSABÁN. Gyári-
raktár: NAGYVÁRADON,

— Fő-utca Guttman ház. —

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag választék-
ban, vári árkban.

Szolíd, szabott árak!

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

A legújabb meglepő zenélő automata-zongora.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim hecses tudomására hozni, hogy a téli unalmas estéket kellemessé teyem, szórakoztásul egy oly **zenélő AUTOMATA-zongorát** állítottam föl, ami még nincs több és egy kitűnő nagy gramafont és több játékdolgokat tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátom.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim**, melyeket kizárólag termelőktől szereztem be, mérsékelt árak, előzékeny, pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szíves tudomására hozni, hogy

éttermemet **magnagyobbítottam**, úgy, hogy tisztelt vendégeim kényelmét megszerzem. Most alkalmam van minden **társas összejövetelekhez tágas, szép termet rendelkezésre bocsájtani.**

Előzékeny kiszolgálás!

Jutányos árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámitás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésére áll.

Számos látogatást kérve tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN
d e g l ő s.

BERGER SÁNDOR

Parfumerie »SAVOLY« illatszertára

és pipereczikkek raktára

669

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

Megkezdődött a

KARÁCSONYI VÁSAR

miért is kérem a nagyérdemű közönséget szükségletét már most fedezni, mig a teljes készlet tart.